

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/158/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123011608
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123011608.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Kristíny Ferencziovovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 07.06.2023, č. k. 35PP/35/2023-25, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 05.10.2023 takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje.
II. Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 66 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona sa odsúdený A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou

podmiennečne prepúšťa

z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. OT/82/2022, zo dňa 29.08.2022 v spojení s uznesením Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. OT/82/2022, zo dňa 27.10.2022 podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona v trvaní 5 mesiacov, ktorý aktuálne vykonáva v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona sa odsúdenému určuje skúšobná doba v trvaní 36 mesiacov.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 07.06.2023, č. k. 35PP/35/2023-25 rozhodol podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, § 66 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona tak, že podmiennečne prepustil odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. OT/82/2022, zo dňa 29.08.2022 a trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky, sp. zn. OT/97/2022 zo dňa 22.09.2022. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona odsúdenému určil skúšobnú dobu v trvaní 36 mesiacov.

2. Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Odsúdený sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

3. Podanú sťažnosť prokurátor odôvodnil podaním zo dňa 09.07.2023, v ktorej uviedol nasledovné (skrátene):

3.1. Poukazuje na to, že v prípade odsúdeného ide o osobu doposiaľ 3 krát súdne trestanú, pričom ho možno označiť za špeciálneho recidivistu vo vzťahu k páchaniu trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky. Ďalej uvádza, že zahľadanie prvého odsúdenia nebráni tomu, aby súd zohľadnil pri posudzovaní osobnosti odsúdeného jeho náchylnosti k páchaniu trestnej činnosti, vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným právnymi predpismi, a teda pri celkovom hodnotení možnosti nápravy odsúdeného. V prípade odsúdeného tak možno konštatovať, s poukazom na odpis registra

trestov odsúdeného, že ide o osobnosť so sklonom k páchaniu trestnej činnosti spojenej s užívaním návykových látok.

3.2. Pre záver súdu o výchovnom vplyve podmiennečného prepustenia, smerujúcom k tomu, že odsúdený povedie v budúcnosti riadny život nie len počas plynutia skúšobnej doby, nesvedčí žiadna z objektívne zistiteľných skutočností. Z odpisu registra trestov odsúdeného naopak vyplýva, že doposiaľ bol 3-krát odsúdený za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona, teda jedná sa o špeciálneho recidivistu, ktorý svoje správanie na slobode dokázal korigovať na zákonom aprobovanú úroveň práve len počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia, pričom po jej uplynutí a osvedčení sa, sa opätovne a opakovane dopustil trestnej činnosti, a to aj počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia. Je teda zrejmé, že ani opakovaným pôsobením na odsúdeného podmiennečným trestom odňatia slobody, ktoré je svojím charakterom obdobné podmiennečnému prepusteniu, nebol dosiahnutý pozitívny vplyv na odsúdeného a naplnený účel trestu v podobe jeho prevýchovy. Dodáva, že v tomto svetle sa aj v celku pozitívne hodnotenie riaditeľa ústavu k návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného javí skôr ako, viac menej nevyhnutná adaptácia odsúdeného na špecifické podmienky výkonu trestu odňatia slobody, než jeho skutočná vnútorná premena a polepšenie sa. Odsúdený svoju šancu na riadny život dostal, a to opakovane, v podobe ukladania trestu odňatia slobody s podmiennečným odkladom, ktorú však nevyužil, jeho trestná činnosť mala gradujúci charakter, v dôsledku čoho vyústila do nepodmiennečného trestu odňatia slobody.

3.3. Okresný súd svoj záver o tom, že odsúdený v plnom rozsahu spĺňa materiálne podmienky pre podmiennečné prepustenie oprel tiež o skutočnosť, že odsúdený je v priamom výkone trestu odňatia slobody prvýkrát. O takto izolovanú skutočnosť však súd nemôže oprieť svoje rozhodnutie o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a nemôže dospieť k spravodlivému a zákonnému rozhodnutiu. Napokon, z rozhodovacej činnosti tunajšieho okresného, ako aj krajského súdu vyplýva, že ani v prípade prvotrestaných páchatelov, ktorí sú v priamom výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, nemožno pristúpiť bez ďalšieho, k rozhodnutiu o podmiennečnom prepustení, a to dokonca ani v prípade, ak odsúdený bez akýchkoľvek pochybností preukázal splnenie prvej materiálnej podmienky, a síce polepšenie sa vo výkone trestu odňatia slobody (k tomu primerane KS TT sp. zn. 6Tos/179/2020).

3.4. Konštatuje, že všetky vyššie uvedené objektívne skutočnosti vo svojom súhrne tak svedčia skôr dôvodnej obave, ktorá nie je v žiadnom prípade len iluzórna, že od odsúdeného nemožno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a teda ani len čiastočne nespĺňa druhú materiálnu podmienku pre podmiennečné prepustenie.

3.5. V závere poukazuje na účel trestu a uvádza, že problematika páchania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky je pritom v súčasnosti spoločnosťou veľmi citlivo vnímaná a poskytnutie páchatelom tohto trestného činu tak významný benefit, akým podmiennečné prepustenie z výkonu trestu bezpochyby je, predstavuje negatívny a nedôvodný prielom do prvku generálnej prevencie trestu. Potreba pôsobiť na potenciálnych páchatelov trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, ktorého sa dopúšťajú ako vodiči motorových vozidiel, je nevyhnutná a je daná jeho vysokou spoločenskou nebezpečnosťou, nakoľko dôsledky spojené s jeho páchaním, môžu byť mimoriadne tragické a nezvratiteľné. V nadväznosti na vyššie uvedené je názoru, že účel trestu práve z pohľadu generálnej prevencie nemohol byť dosiahnutý doposiaľ vykonanou dobou z trestu odňatia slobody, ktorý bol odsúdenému uložený.

3.6. Má za to, že odsúdený nespĺňa v plnom rozsahu všetky zákonom stanovené podmienky pre podmiennečné prepustenie, a to najmä druhú materiálnu podmienku podmiennečného prepustenia, resp. že doposiaľ vykonanou dobou trest odňatia slobody nemohol byť naplnený účel trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený, a preto na základe vyššie uvedeného navrhuje, aby Krajský súd v Trnave napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil, a to podľa ustanovenia § 194 ods.1 písm. a) Trestného poriadku a sám vo veci rozhodol.

4. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie, rozhodne vo veci sám.

5. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

6. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo sťažnostný súd zistil nasledovné.

7. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozhodnutia uvedeného v odôvodnení prvostupňového uznesenia. Návrhu odsúdeného vyhovel s odôvodnením, že spĺňa prvú zákonnú (formálnu) podmienku, keďže vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu odňatia slobody. Vo vzťahu k druhej zákonnej (materiálnej) podmienke (počas doterajšieho výkonu trestu preukazuje schopnosť viesť riadny život) uviedol, že odsúdený preukazuje polepšenie plnením svojich pracovných i mimopracovných úloh vrátane dodržiavania všetkých právnych noriem vzťahujúcich sa na výkon trestu. Z hodnotenia ústavu vyplýva, že odsúdený dodržiava ústavný poriadok a pravidlá správania sa v prostredí výkonu trestu. Nebol doteraz disciplinárne potrestaný a získal jednu disciplinárnu odmenu za plnenie pracovných povinností. Plní tiež ciele programu zaobchádzania. K splneniu tretej podmienky (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného na slobode) uviedol, že odsúdený sa v minulosti dopustil skutku právne kvalifikovaného ako prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky. Toto odsúdenie je ale zahladené. Aktuálne vykonáva trest odňatia slobody opäť za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a od 20.07.2023 bude vykonávať trest odňatia slobody, ktorý mu bol nariadený pre neosvedčenia sa - spáchanie trestného činu počas plynutia skúšobnej doby. Na základe trestnej minulosti odsúdeného konštatuje, že ide o osobu, ktorá zjavne rešpektovaniu právnych noriem v minulosti neprikladala adekvátny význam (osobitne pri vedení motorového vozidla) a ich dôležitosť si dostatočne neuvedomovala. Na druhej strane, pri vyhodnocovaní tejto zákonnej materiálnej podmienky súd prvého stupňa zdôraznil, že sa odsúdený nachádza vo výkone trestu po prvýkrát. Z hodnotenia ústavu vyplýva, že počas výkonu trestu deklaruje kritický postoj k trestnej činnosti a snahu o abstinenciu od alkoholu, čo prejavil aj na verejnom zasadnutí v konaní pred súdom. Jeho resocializačná prognóza je priaznivá, na základe nízkeho rizika recidívy. Zároveň prihliadol na charakter a závažnosť spáchanej trestnej činnosti (v oboch prípadoch ide o prečiny), pre ktorú odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, ako aj na ústav, v ktorom vykonáva uložený trest odňatia slobody (minimálny stupeň stráženia). Po zhodnotení a porovnaní záverov, ktoré svedčia v prospech odsúdeného a poznatkov, ktoré sú v jeho neprospech, dospel k záveru, že u odsúdeného je možné vysloviť pozitívnu resocializačnú prognózu, teda že v prípade podmienčného prepustenia bude viesť riadny život, rešpektovať právne normy a doterajší výkon trestu spojený s odňatím slobody bude pre neho dostatočným ponaučením do budúcnosti. Za účelom ochrany záujmov spoločnosti určil odsúdenému skúšobnú dobu v trvaní tri roky.

8. Pokiaľ ide o konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, toto bolo vykonané v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a odsúdenému bola daná plná možnosť realizovať práva, ktoré mu garantuje zákon.

9. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so zisteniami a závermi prvostupňového súdu, ktoré sú uvedené v odseku 7 tohto uznesenia.

10. Odsúdený splnil formálnu podmienku na podmienčné prepustenie, tak ako uviedol prvostupňový súd v napadnutom uznesení a rovnako správne vyhodnotil i splnenie prvej materiálnej podmienky. V prípade odsúdeného možno s poukazom na hodnotenie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou konštatovať jeho polepšenie, nakoľko jeho správanie a vystupovanie bolo vo výkone trestu odňatia slobody vždy na požadovanej úrovni, neboli zaznamenané žiadne negatívne poznatky v jeho správaní, taktiež je nevyhnutné vziať do úvahy aj uspokojujúce pracovné výsledky odsúdeného a získanie disciplinárnej odmeny. Odsúdený plní ciele stanovené programom zaobchádzania a k trestnej činnosti zaujíma kritický postoj. Je teda zrejmé, že uplatnením vhodných postupov penitenciárnej starostlivosti, došlo k náprave správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody.

11. Aj s vyhodnotením druhej materiálnej podmienky sa sťažnostný súd stotožňuje a považuje právne závery a konštatovania prvostupňového súdu za správne. V tomto smere prvostupňový súd posúdil všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, trestnú minulosť ako aj povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti. K uvedenému sťažnostný súd dodáva, že odsúdený si z dvoch nariadených trestov do rozhodnutia sťažnostného súdu jeden vykonal úplne (trest odňatia slobody uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 22.09.2022 sp. zn. OT/97/2022 vo výmere 10 mesiacov) a z druhého trestu vykonal viac ako 2 a pol mesiaca z výmery 5 mesiacov.

12. Sťažnostný súd považuje za potrebné v súvislosti so sťažnosťou prokurátora a jeho námietkami o nesplnení druhej materiálnej podmienky poukázať na resocializačnú prognózu odsúdeného, ktorá je vzhľadom na nízke riziko recidívy trestnej činnosti priaznivá a zároveň v prospech odsúdeného svedčí aj

to, že k spáchanej trestnej činnosti zaujíma kritický postoj a prejavuje vôľu po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody pokračovať v abstinencii a plní ciele stanovené programom zaobchádzania. Aj napriek tomu, že odsúdený v konaní nedoložil potvrdenie o zabezpečenom zamestnaní po podmienenom prepustení, je sťažnostný súd toho názoru, že odsúdený plnením svojich pracovných povinností počas výkonu trestu odňatia slobody preukázal, že nemá problém podávať kvalitné pracovné výkony a nebude pre neho problém sa zamestnať, navyiac v prípade odsúdeného sa nejedná o páchatel'a majetkovej trestnej činnosti. Vzhľadom na dobré rodinné vzťahy, s ktorou je v pravidelnom kontakte rôznymi formami, je taktiež možno dôvodne predpokladať, že má po podmienenom prepustení zabezpečené bývanie. V neposlednom rade je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že odsúdený je prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody, a keďže v minulosti sa na neho nepôsobilo prostriedkami penitenciárnej starostlivosti, je možné predpokladať, že aj len časť z vykonaného trestu splnila u neho svoj účel z hľadiska kritérií definovaných v § 34 Trestného zákona, najmä s poukazom na splnenie prvej materiálnej podmienky, t. j. polepšenie odsúdeného, kedy sťažnostný súd predpokladá, že potlačil záporné vlastnosti a sklony, ktoré ho viedli k spáchaniu trestného činu a od odsúdeného právom očakáva, že už bude viesť riadny život, a to nielen v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Vplyv nepodmieneného trestu odňatia slobody, ako najprísnejšieho trestu v podmienkach Slovenskej republiky, na osoby, ktoré sa v ňom nachádzajú po prvýkrát je bezpochyby značný a aj jeho čiastočný výkon dokáže splniť svoj účel, ktorým je aj okrem iného polepšenie odsúdeného, ktorý zmení svoje správanie tak, aby sa opäť do prostredia ústavu na výkon trestu odňatia slobody nedostal. Z tohto dôvodu nemožno stotožňovať skúšobnú dobu po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktorej plynutiu predchádzalo obmedzenie osobnej slobody, so skúšobnou dobou podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody, kde obmedzenie osobnej slobody absentuje. Sťažnostný súd je zároveň toho názoru, že podmienené prepustenie odsúdeného motivuje k vedeniu riadneho života. K tomuto môže prispieť aj pomerne dlhá skúšobná doba, ktorú určil prvostupňový súd, a ktorú považuje sťažnostný súd za primeranú osobe odsúdeného a okolnostiam prípadu. Napokon sťažnostný súd zdôrazňuje, že zákonná právna úprava nevylučuje z možnosti podmieneného prepustenia žiadny z trestných činov, pričom právne úvahy prokurátora, špecifikované v ods. 3.5. tohto uznesenia, by vytvárali kategóriu osôb (páchatel'ov trestného činu ohrozenia po vplyvom návykovej látky), ktoré by nebolo možné podmienenčne prepustiť výlučne s poukazom na generálnu prevenciu, čo sťažnostný súd považuje za nesprávne.

13. Pokiaľ v tejto súvislosti poukazuje prokurátor na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tos/179/2020, možno súhlasiť s tvrdením, že ak je odsúdená osoba prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody, nemá automaticky nárok na podmienené prepustenie. V každom jednom prípade je potrebné skúmať všetky podmienky na podmienené prepustenie individuálne, pričom ani prvostupňový súd svoje rozhodnutie nezaložil výlučne na tvrdení, že odsúdený je prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody. Generálna prevencia ako súčasť účelu uloženého trestu bola z pohľadu sťažnostného súdu zabezpečená, keďže odsúdený jeden trest vykonal úplne a z druhého vykonal polovicu, pričom bude na odsúdeného aj naďalej pôsobené aj po podmienenom prepustení, a to vplyvom skúšobnej doby.

14. Všetky vyššie uvedené skutočnosti podľa sťažnostného súdu prevažujú v tomto prípade nad početnosťou predchádzajúcich odsúdení, na ktoré poukazuje prokurátor vo svojej sťažnosti. V prípade odsúdeného je prítomných mnoho skutočností, ktoré odôvodňujú predpoklad, že bude viesť na slobode riadny život a tieto nemožno opomenúť alebo prehliadnúť len s poukazom na trestnú minulosť odsúdeného. Predchádzajúca trestná minulosť nie je natoľko bohatá ani závažná, aby sťažnostný súd vylúčil možnosť podmieneného prepustenia a konštatoval, že u odsúdeného nie je nádej, že na slobode bude viesť riadny život, keďže u odsúdeného neidentifikoval výrazné kriminálne sklony.

15. K postupu podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku došlo iba z dôvodu, že odsúdený do rozhodnutia sťažnostného súdu už trest uložený trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 22.09.2022 sp. zn. 0T/97/2022 vo výmere 10 mesiacov vykonal, preto sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie a do výroku, ktorým vyhovel žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie, zahrnul len trest, ktorý si v čase vydania uznesenia vykonával.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.